

EKFRÄMJANDETS RESA TILL FRANKRIKE 2002

Magnus Löf

Ekfrämjandets resa till Frankrike började med flyg från Ronneby flygplats till Luxemburg kvällen den 22 maj. Totalt var vi 41 deltagare, varav en gemytlig fransk bussförare. Resan i Frankrike skedde med

buss i landets nordöstra, skogbeklädda delar Lorraine & Alcece. Exkursionspunkterna var mestadels belägna runt staden Nancy där vi tillbringade två dagar. Exkursionen uppmärksammades med

en tidningsnotis i lokalpressen. Lördagen den 25 maj övernatade vi i byn Ribeauvillé i Alcece. Dagen efter besöktes slagfältet Verdun innan det var dags för hemfärd med flyg från Luxemburg. Våra guider under resan var Noël le Goff (Institute National de la Recherche Agronomique) och Claude Richter (Office National de Forêt).

Frankrikes skogar och skogsbruk

Frankrike är idag ett utpräglat jordbruksland men också ett av Europas mest skogrika med ungefär hälften så mycket skog som i Sverige – främst i de nordöstra delarna av landet. Liksom i Sverige är den största delen av skogen privatägd. En stor del är ädellövskog, främst bok och ek, vilket gör Frankrikes skogar intressanta (Tabell 1). Den franska skogsindustrin är i huvudsak koncentrerad på produktion av sågade varor

Figur 1. Ribeauvillé. - Foto: A. Jönsson.

Figur 2. Verklig kvalitetsek. - Foto: T. Persson.

och vidareförädling. Frankrike är Europas största producent av sågat lövvirke.

Frankrike har en lång tradition av skogsbruk i ädellövskog. Typiska skogsbrukssätt som naturlig föryngring, beståndsvård och virkeshantering finns beskrivna redan på 1400-talet. Skogen utnyttjades storskaligt mycket tidigt. Romarna hämtade till exempel en stor del av sitt timmer från Frankrike. Från 1400-talet fram till 1800-talets slut byggdes landets stora flotta upp med hjälp av inhemskt ekvirke.

Tabell 1. Frankrikes skogar jämfört med Sveriges (Källa: European Forest Institute).

	Lövskog	Barrskog	Blandskog
Frankrike	64 %	27 %	9 %
Sverige	6 %	79 %	15 %

Fransk ekskogsskötsel av traditionellt snitt

Frankrike har lång tradition av ekodling. Colbert som var finansminister under Ludvig XIV (1643-1715) ansåg bl.a. att nationellt självförsörjande på virke var en nyckel till makt och stabilitet. Många fina ekbestånd anlades under denna tid, av vilka några faktiskt finns kvar än i dag. Det finns två huvudinriktningar i skötseln. Den ena är skottskogsskötsel, som bygger på kalavverkning med ett 30-årigt intervall. Det nya beståndet uppkommer i form av stubbskott.

Denna metod har varit mycket vanlig i Frankrike och förekommer fortfarande på en del privatägd mark. Huvudsyftet har varit att producera brännved och virke till olika ändamål inom jordbruket. Numera är emellertid högskogsskötsel, skog uppkommen av fröplantor, den vanligaste skötselformen speciellt på statsägd mark. Dessa ekbestånd har i regel längre omloppstid än vad vi brukar använda i Sverige. 160-200 år är inte ovanligt! De är också tätare. Bok och avenbok är de trädslag som normalt används som underbestånd. I regel är marken så kraftigt beskuggad att markvegetation saknas. Detta leder till att naturlig föryngring av ek fungerar bra när bestånden öppnas upp. Öster om Nancy besökte Ekfrämjandet Champenoux-skogen som dominerades

Figur 3. Paul Dussourt guidar i sin vinkällare.
- Foto: A. Jönsson.

av ek. Vi fick se alla skötselstadier som förnyring, rövning, gallring och skog mogen för slutavverkning. Vi fick också se bestånd som höll på att överföras från skottskog till högskog.

Även boken kan blåsa ner!

Stormen i december 1999 fällde ungefär 5 miljoner kubikmeter i södra Sverige, vilket var kostsamt. I Frankrike föll eller skadades i december 1999 140 miljoner kubikmeter virke. Liksom i Sverige blåste främst barrskog ner, men inte heller avlövad lövskog hade någon chans i de värsta stormbyarna. Ungefär 4% av det totala franska virkesförrådet för löv och ungefär 11% av virkesförrådet för barr blåste

ner. Det var en nationell katastrof och det kommer att dröja innan franskt skogsbruk har hämtat sig från detta. Stora delar av virkesmarknaden slogs ut. Vidare fanns det inga möjligheter att ta hand om allt stormfällt virke med stora insektsangrepp som följde. Ekfrämjandet besökte ett område väster om Nancy där ett flera hundra hektar stort område med bok föll. De franska skogsskötarna har varit oroliga för hur alla dessa områden skall förnygras. Det fanns inte tillräckligt med plantor att tillgå. Det har dock visat sig att spontan förnyring fungerar ganska bra, speciellt efter nerblåst lövskog.

Vin i Alcece

Då ekvirke i Frankrike ofta används till vintunnor passade det bra att besöka en vinproducent. André och Paul Dussourt besöktes lördagen 25 maj. De

driver en ganska liten vinodling kring byn Scherwiller i Alcece. Vindistriktet Alcece är känt för sina vita viner även om det också framställs en del rött vin (Pinot noir). Här har odlats vin sedan medeltiden och området är i likhet med de andra kända vindistrikten mycket rikt. De mest kända druvorna är Riesling, Gewurztraminer, Sylvaner, Pinot blanc, Tokay pinot gris och Muscat. André och Paul producerade alla dessa slags vin och framställde även "Crémant d' Alcece" som är ett mousserande vin. De flesta av resans deltagare lät sig väl provsmaka och köpte med sig några buteljer hem.

Verdun

Innan hemfärden med flyg från Luxemburg den 26 maj besökte vi slagfältet Verdun. Denna stad anfölls av tyskarna i början av 1916. Staden saknade strategisk betydelse, men var en symbol för den franska nationen. Regeringen var rädd att om Verdun föll skulle kriget vara förlorat. Försvaret leddes av Philippe Pétain som blev berömd för att staden höll stånd.

Efter 18 månaders strider vid Verdun och dess omgivningar förlorade emellertid Frankrike en halv miljon man. Tyskarna hade likartade förlustsiffror i slaget. Under bataljen avfyrades 60 miljoner granater. Av dessa ligger många kvar i marken som blindgångare. Därför är det fortfarande, 90 år efteråt, förbjudet att ströva fritt i den skog som nu bekläder platsen.

Figur 4. Våra guider Noël le Goff och Claude Richter avtackas av Gustav Fredriksson.
- Foto: B. Österström.

EKFRÄMJANDETS ÅRSMÖTE OCH EXKURSION 2003

Ekfrämjandets årsmöte och exkursion förläggs år 2003 till västra Småland den 18-19 september med Skogsvårdsstyrelsen Jönköping / Kronoberg som värd. Samling och årsmöte på Toftaholms Herrgård ca en mil söder om Värnamo. Första dagen ägnas bland annat åt genbanksplanteringar. Andra dagen behandlar produktionsek, skötselkultur, blandskog m.m. Besök på Bruno Mattsson Center planeras. Inbjudan sänds ut i maj och anmälan görs senast i mitten av augusti.

Styrelsen